

Brachyopa op Schier

Zweefvlieglarven worden, begrijpelijk, heel wat minder gezocht en waargenomen dan de vliegen zelf. Helaas is het determineren van de larven best lastig door het gebrek aan goede literatuur. Toch zijn waarnemingen van larven wel vaak heel leuk en zeer nuttig voor inzicht in de levenswijze van zweefvliegen.

Vorig jaar, op 14-V-1996, was ondergetekende met Hans Inberg en Martijn de Jong korstmossen aan het bekijken in de dorpskern van Schiermonnikoog. Het ene mos nog mooier dan het andere, maar deze subtiële schoonheden met hun vaak nog fraaiere namen waren plotsklaps vergeten bij de aanblik van een ander verschijnsel: Een bloedende boom! Een dikke, troebele vloeistof kroop uit een scheur in de bast vanaf één meter twintig tot op de grond. Behalve vele waarschijnlijk uiterst boeiende kleine kevertjes kropen er ook een stuk of tien vliegelarven van verschillende grootte aan de randen van de sapstroom. Omdat ik werkelijk geen idee had wat voor beesten het waren, nam ik de twee grootste mee. De één heb ik direct in de alcohol gemikt. De poging om de andere larve uit te kweken mislukte al binnen een week met het overlijden van het diertje.

Kortgeleden heb ik de larve eindelijk op naam kunnen brengen met behulp van een Brits boek, de "*Olldroyd*". Uiteraard bleek het een zweefvlieg te zijn, namelijk een *Brachyopa insensilis*. De larve hiervan bezit niet alleen de voor *Brachyopa* gebruikelijke rare vage uitsteeksels, maar is ook volledig bezet met donkere stippen. Dit is een vrij leuke waarneming, op de wadden is zelden een *Brachyopa* gezien maar is de rest van het land zijn het ook niet direct talrijke soorten. Het zijn wel zweefvliegen waar je op bedacht moet zijn,

want ze lijken sterk op "normale" vliegen. De literatuur is niet geheel eensgezind over het larvale biotoop van *Brachyopa*'s; zowel sapstromen als onder schors worden genoemd. Maar de relatie met bomen is wel duidelijk. Op Schiermonnikoog zijn weinig bomen, en de vraag is dan ook of *B. insensilis* op meer van deze eigenlijk ordinare plaatsen in het kustgebied voorkomt.

Bart Achterkamp

Baltsgedrag van *Anasimyia lineata*

Op zaterdag 31 mei was ik op excursie met de entomologische vereniging en belandde de excursie bij het Besthemerven in het Zeessebosch bij Ommen.

(Amersfoortcoördinaat: 226/501). Aan de oever van dit ven vloog veel *Anasimyia lineata*, te herkennen aan de lange snuit. De mannetjes en de vrouwtjes bleken goed uit elkaar te houden omdat ze enigszins van kleur verschillen. De vrouwtjes maakten een grijzige indruk en de mannetjes een meer oranje indruk. Toen ik nog eens wat beter keek, viel mij op dat de *Anasimyia*'s aan het baltsen waren en daarbij typisch gedrag vertoonden. De vrouwtjes zaten op bladeren van waterdrieblad terwijl de mannetjes rondvlogen. De mannetjes gingen af en toe boven een vrouwtje zweven en wiebelden dan op een heel typische manier heen en weer. Hun kop bleef ongeveer op dezelfde plek hangen, maar hun achterlijf zwiepte heen en weer. De vrouwtjes reageerden hierop door de vleugels wijd uit elkaar te doen en hun kont omhoog te steken. Ze bewogen de top van hun achterlijf een beetje omhoog en omlaag. Na dit een paar seconden gedaan te hebben, ging het mannetje proberen of het vrouwtje wilde paren en ging hij erbij zitten op het blad en/of op het vrouwtje.

Dit duurde dan eventjes en vervolgens begon het mannetje soms weer opnieuw met zweven. Meestal werden de paartjes echter verstoord (door een windvlaag of een langsvliegende libel o.i.d.) en begon het ritueel opnieuw met een andere partner. De mannetjes en vrouwtjes verwisselden beide regelmatig van plek. De momenten dat de mannetjes en vrouwtjes op elkaar op een blad zaten waren te kort om te paren, uiteindelijk heb ik geen copula waargenomen op het waterdrieblad. Wel zag iemand van de excursie enkele meters verder van de kant een copula. Misschien paren de dieren dus op een iets rustiger plekje een eindje van de kant. Ik vond het erg leuk om dit baltsgedrag zomaar te zien. Het was voor de hele excursie de eerste keer dat we dit zagen. En nou weten we nog niet eens precies waarom die beesten dat doen en hoe lang het duurt voor ze succes hebben. Dat is dus iets om later nog eens verder te bekijken en misschien beesten individueel te volgen. Zo zie je maar weer; er valt nog veel te ontdekken! Als je ook wel eens zoiets hebt waargenomen, geef het dan door aan het ZP!

Liane Lankreijer

Vreemde gewaarwordingen

Half februari, in een studentenwijk te Wageningen had één van onze waarnemers een vreemde gewaarwording. In een pand aan de Droevendaalsesteeg, vloog in de keuken tot tweemaal toe een *Xylota segnis* rond. Deze soort 'hoort' pas eind april tevoorschijn te komen en het weer was er buiten ook niet naar om al tevoorschijn te komen. Zoals sommigen van jullie misschien wel weten zijn de 'panden' aan de Droevendaalsesteeg eigenlijk barakken; **houten** noodgebouwtjes dus. Aangezien deze barakken er al ongeveer sinds '75 staan, is dat hout op diverse plaatsen

behoorlijk vermolmd. De *Xylota*-larven hebben zich dus een weg naar binnen gegeten en kwamen zo in de keuken uit. Ze kwamen vrij snel uit nadat er achter de keukenkastjes iets gerepareerd was. Waarschijnlijk was de plek waar de larven/poppen zaten nu verstoord, zodat ze maar uitslopen!

Liane Lankreijer

Oproep waarnemingen *Leucozona* en *Eriozona* (Diptera, syrphidae)

Afgelopen jaren is mij opgevallen dat soorten van het geslacht *Leucozona* (Diptera, syrphidae) vooral in de buurt van stromend water voorkomen. Om dit eens wat grondiger uit te zoeken ben ik op zoek naar waarnemingen van *Leucozona* in Nederland. Ik hoop uit de verspreidingsgegevens op te kunnen maken wat precies de voorkeur is van de verschillende *Leucozona*-soorten (*lucorum*, *glaucius* en *laternarius*) en zo iets meer over hun ecologie te weten te komen. Het vreemde is dat de larven bladluiseters zijn, dus de directe relatie met water is niet te leggen. Zou het misschien met verpoppen te maken hebben??

Ik ben van plan om van deze soorten in ieder geval de collecties in Leiden en Amsterdam op te nemen. Omdat *Eriozona* er net naast staat in de collecties, neem ik die meteen ook mee en wil ik dus ook graag jullie *Eriozona*-waarnemingen. Behalve de verspreidingsgegevens, zou ik ook graag van jullie vernemen of jullie ideeën hebben over de relatie van *Leucozona* met stromend water. Bij voorbaat dank!

Liane Lankreijer
Treubstraat 27
6702 BA Wageningen
0317-425951